

REFORMÁTUSOK LAPJA

XXV. ÉVFOLYAM 45. SZÁM

ORSZÁGOS REFORMÁTUS HETILAP

1981. NOVEMBER 8.

Folytonosság és változás

Két dolog érdekelt a Fejér megyei tsz-nyugdíjast a Szovjetunióban tett útján. — Mire ismerek rá? — kérdezte önmagától, amikor a vonatból kinézett, amikor a fiatalabbakkal a város utcáit rötta, amikor az egyik úk-rán faluban tettek kirándulást. — Mi minden változott azóta? — mondta csak úgy magának, előbb kérdő, aztán mindinkább kijelentő hangszállal. — Mi minden változott azóta, hogy innen mint egykori hadifogoly, hazamentem.

November 7-én azt, aki nem előregyártott elemekből akar méltatást írni a szocialista forradalomról, ugyancsak ezek a kérdések foglalkoztatják. Ez a két kérdés a folyamatosságra és a változásokra utal, az igazi társadalmi-történelmi folyamatok ezen elmaradhatatlan ismérveire. November 7 nagysága az, hogy aoban az országban, ahol történt, annyi minden változott — és mégis, annyira mindenre rá lehet ismerni. Oriás léptekkel változott a társadalmi rend, városok épültek, ipar és tudomány fejlődtek s a forradalom az emberi gondolkodásban is állandósult. Ugyanakkor nemcsak a volt magyar katona, de maga a nép, mely azt a forradalmat végbevitte, sok mindenre ráismer: kultúráját, nyelvét, történelmét nem tagadta meg, hanem új módon tovább tudta építeni.

Folytonosság és változás ilyen táplait csak békében lehet továbbvinni. Amikor ma már nemcsak a szovjet, de négy világrészben — mennyi is? Tizenöt? Tizenhét? — nép választotta a szocialista fejlődés útját: ezzel a béke megőrzését, sőt emberi tartalommal megtöltését kellett választaniuk. Ez pedig a világbéke megőrzését kívánja. Azaz: úgy változzék Földünk, hogy azért rá is lehessen ismerni. Vagyis mindnyájunk otthona maradjon.

Róma és Genf közös fáradozásai

A Római Katolikus Egyház és az Egyházak Világtanácsa közötti együttműködés új szerve a közelmúltban tartotta első ülését — írja az EVT információs lapjának, az Ecumenical Press Service-nek a szeptember 25-i száma.

A Közös Tanácskozó Testület a múlt evoen megszunt SODERAN nevű szervezet munkáját számos területen tovább folytatja.

Különös figyelmet szentelnek majd a béke kérdéseinek. Támogatják azokat a katechetikai és pásztori tevékenységhez vezető, a békével és leszereléssel kapcsolatos ökumenikus tárgyalásokat, amelyek által nyilvánvalóvá válna az egyházak igyekezete egy pozitív és hatékony út érdekében.

Az EVT-képviselők foglalkoztak a nemzetközi fegyverek, a fejlődés, a fajgyűlölet, a nevelés, a segélyezés, a menekültek kérdéseivel. A római katolikus résztvevők az igazságosság, a keresztyén egység, a fejlődés problémáival. A testület egyik moderátora Pierre Duprey, a Vatikáni Egységtitkárság helyettes titkára, a másik Julio de Santa Ana, az EVT fejlődés-osztályának igazgatója. A testület legközelebbi ülése február 23—24-én lesz Genfben.

Debrecenben ülésezik a Zsinat november 11-én

Egyházunk életének igen fontos eseményére kerül sor november 11-én Debrecenben. Törvényhozó testületünk, a Magyarországi Református Egyház Zsinata ülésezik a Nagytemplomban. A Zsinatot előkészítő, október 29-én tartott Zsinati Tanács ülésen úgy határoztak, hogy a Zsinat ülése délelőtt 10 órai istentisztelettel veszi kezdetét. Ezt követi majd a Kántus rövid hangversenye. A tervek szerint a 11 órakor megkezdődő tanácskozás során megemlékeznek az 1881. évi debreceni alkotmányozó Zsinatról; előterjesztés hangzik el a debreceni Nagytemplom most befejeződött felújításáról; s ezúttal köszöntik szolgálati jubileuma alkalmából dr. Zsebök Zoltánt, a Zsinat világi elnökét.

Tanácskozása során a Zsinat időszerű kérdésekről tanítást bocsát ki, úgymint az evangélikázcióról, a Szentlélek kegyelmi ajándékairól (karizmákról), az egyházi szolgák felszenteléséről, az evangéliumi katechéziszról (különös tekintettel a gyermekek vallásos nevelésére). Ez a zsinati ülés lesz hivatott arra, hogy döntson a nők egyházi szolgálatát érintő, jelenleg érvényben levő egyházi törvény módosításáról.

A Zsinat ülése, az ott folyó tanácskozás nyilvános. Szeretettel várják tehát a Nagytemplomban megrendezendő alkalomra azokat a gyülekezeti tagokat, akik érdeklődnek egyházunk vezetőtestületének e kiemelkedően jelentős tanácskozásai iránt.

Bartha püspök beiktatta az új csongrádi esperest

A csongrádi egyházmegye korábban megválasztott esperesét, Rapcsák Péter hódmezővásárhelyi ótemplomi lelkipásztort október 26-án ünnepélyes egyházmegyei közgyűlés keretében erősítették meg tisztességében, Hódmezővásárhelyen. Az ez év áprilisában elhunyt Munkácsy György csongrádi esperes helyébe az egyházmegye 29 gyülekezete egyhangúlag választotta meg espereséül Rapcsák Pétert.

Az ünnepi egyházmegyei közgyűlésen résztvett dr. Bartha Tibor püspök, Zsinatunk lelkészi elnöke.

Székfoglaló beszédében az esperes az Efézus 3:14,19. verseinek felolvasása után az egyház szolgálatáról, reménységéről és jövőjéről szolt. Felelős munkájáról, az előtte álló szolgálati feladatokról beszélve, a többi között ezeket mondta: „Egyházkormányzói munkám legfőbb törekvése az lesz, hogy mindinkább érvényesüljön az evangéliumi egység munkálása és gyakorlata, s ebből legyen haszna embertársainknak, hazánk minden lakójának. Szolgáljuk a béke ügyét. Legyen minden gyülekezet egy-egy erőforrás a megfáradt, erőtelen életetek számára. Folytassuk a földön járt Krisztus tetteit, mint igazán az Ő élő teste. Kész vagyok a további alázatos szívvel végzett szolgálatra. Veletek együtt, akik szintén elhívott pásztorok vagytok.”

Az egyházi szolgálat időszerű kérdéseit taglaló, nagy figyelemmel kísért tanításában dr. Bartha Tibor püspök — miután köszöntötte az új esperest — először az esperesi hivatásról szolt, melynek alapvető feladata az egyházmegye szervezeti és lelki közössé-

gének létrehozása, fejlesztése. Szolt a századunkat formáló nagy teológiai és egyházszervezeti irányzatokról, az egyházunkban, a Lélek által munkált megújulásról, továbbá a lelkipásztor és a gyülekezet egymást segítő szolgálatáról, a gyülekezeti közösség kialakításáról.

Nagy szeretettel köszöntötte az esperest: Kádár László, a Csongrád megyei lelkészek nevében; Varga István megyei egyházügyi titkár, az állami és a társadalmi szervek nevében; Török István a városi HNF nevében; dr. Kocsis Elemér főigazgató a debreceni Kollégium nevében; Telkes György az egyházkerület espereseinek nevében, majd a tisztántúli esperesek egy-egy Igével mondtak köszöntést. Áldáskívánását fejezte ki Takács János helyi evangélikus lelkész, Vági László apát-plébános, Nagy Elek római katolikus főesperes, Nagy Sándor Iván, a helyi református lelkészek nevében és egy asszonytestvér az ótemplomi gyülekezet nevében. Emelte az alkalom ünnepélyességét az egyik gyülekezeti asszonytestvér szép énekszáma.

Az egyházmegyei közgyűlést megelőző napon, október 25-én, vasárnap délelőtt Rapcsák Péter csongrádi esperes iktatta be tisztébe a Szeged Kálvin téri gyülekezet új lelkipásztorát: ifj. dr. Bartha Tibort, nagy gyülekezet előtt, sok kiemelkedő vendég jelenlétében. Az új lelkipásztor — akit számosan melegen köszöntöttek új szolgálati helyén — az I. Thesszalónika 2:3—4. alapján hirdette Isten Igéjét.

A hódmezővásárhelyi Ótemplomban: Bartha püspök, mellette Rapcsák Péter esperes. Kéki Imre egyházmegyei lelkészi főjegyző (Fotó: Persay Györgyné)

A KBK elnöksége az Egyesült Államokban

A Keresztyén Békekonferencia Egyesült Államok-beli bizottsága október 30—november 3. között tartotta évi rendes közgyűlését, amelyre meghívták a KBK elnöksége látogatást tett az Egyesült zetésével a közgyűlés után, november 4-én a mozgalom elnöksége látogatást tett az Egyesült Nemzetek Szervezeténél.

November 5—7-én a püspök részt vett az amerikai egyháztanács jubileumi közgyűlésén. Az „ökumenikus esemény”-nek nevezett rendezvényre Clevelandben (Ohio államban) került sor az amerikai egyházak ökumenikus tanácsa fennállásának 30. évfordulóján.

Tóth püspök Svájcban és az NSZK-ban

Fehrlatorf svájci községben a református gyülekezet a mai vasárnapon Ráday Kollégiumi napot rendez. Ebből az alkalomból meghívták dr. Tóth Károly püspököt, hogy a délelőtti istentiszteleten az Igét hirdesse és a délutáni szeretetvendégségen beszámolót tartson a gyülekezet előtt a Magyarországi Reformá-

tus Egyház életéről. A nap teljes bevétele a gyülekezet a Ráday Kollégium újjáépítésére szánja.

Fehrlatorfból a püspök Bielefeldbe utazik, hogy a Magyarországi Református Egyház képviselőjeként részt vegyen a Weszfáiai Tartományi Egyház zsinatán november 9—10-én.

Kovács püspök Somogy megyei látogatása

Kovács Attila dunántúli püspök október 9-én Kaposvárot látogatást tett Sugár Imréné, a Somogy megyei Tanács elnökénél. A találkozáson jelen volt dr. Balassa Tibor, Somogy megye Tanácsának elnökhelyettese, Horvath István megyei egyházügyi titkár, Varga Károly, a Hazafias Népfront Somogy megyei Bizottsá-

gának titkára, valamint dr. Szilgyi Gyula esperes. Ugyanezen a napon a kora délutáni órákban a püspök felkereste a Hazafias Népfront Somogy megyei Bizottságának székházát, ahol Varga Károly megyei titkár fogadta a püspököt és a kíséretében levő esperest.

Kopt püspök az egyiptomi merénylet áldozatai között

Az egyiptomi elnök, Anvar Szadat elleni merényletnek a kopt egyház vezető személyisége, Samuel püspök is áldozatul esett. A püspök feladatai közé tartozott a többi között az egyház társadalmi és ökumenikus ügyeinek intézése, valamint a szociális szolgáltatások irányítása.

A legnagyobb kairói kopt katedrálisban történt temetésén több mint nyolcezren vettek részt, köztük más egyiptomi keresztyén egyházak, a keleti ortodox egyházak, a Vatikán és nemzetközi egyházi szervezetek képviselői. A gyászszertartáson részt vettek az egyiptomi iszlám vallás magasrangú vezetői, valamint a kormány képviselői is. A többségben mohamedán Egyiptomban a kopt egyház a legnagyobb keresztyén közösség. (Róluk lapunk korábbi számában részletesen írtunk.)

Az elhunyt püspök tevékenyen részt vett a nemzetközi ökumenikus mozgalomban, a többi között az Egyházak Összafikái Konferenciájában, az Egyházak Közép-Keleti Konferenciájában (melynek egyik alelnöke volt), és az Egyházak Világtanácsában, melynek központi bizottsági tagja volt, és a Keresztyén Békekonferencia munkájában, ahol a Folytatólagos Bizottság tagja volt. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöksége az EVT-hoz küldött táviratban fejezte ki részvétét. Samuel püspök egyike volt annak az öt püspöknek, akiket Szadat elnök szeptember elején azért nevezett ki, hogy irányítsák az egyház életét. Szadat akciói az iszlám fundamentalistákat is sújtották, akik közül négyet a merényletben való részvétellel vádolnak.

A francia nyelvű Journal d'Égypte szerint a merénylet követően a kopt Szent Szinódus soron kívül ülést tartott. Az ülésről kiadott közlemény hangsúlyozza a nemzeti egység szükségességét és aláhúzza az egyház szerepét „Egyiptom történetének ebben a kényes szakaszában”. A püspökök elfogadták az addigi alelnök, Hosni Mubarak Szadat elnök utódjává való jelölését. Ezt követően egy nemzeti referendumban túlnyomó többségben Mubarakot ajánlották elnöknek — írja az EVT lapja, az Ecumenical Press Service az október 16-i számában.

A kopt egyházi hierarchia több mint 50 püspököt tart nyilván. A pápán kívül a Szinódus üléséről nyolc püspök hiányzott, akik jelenleg fogságban vannak. A merénylet előtti ülésén ugyanez a Szinódus hangoztatta, hogy megérti azokat a körülményeket, amelyek az elnököt a szélsőséges erők leküzdésére, a nemzeti egység megőrzésére irányuló határozatok meghozatalára készítették. Azt is kinyilvánították, hogy III. Shenouda pápa egyházi pozíciója érintetlen maradt és egyházuk törvényét továbbra is megőrzik és követik.

A püspökök hozzátették, hogy a Szent Szinódus az egyedüli szervezet, amelyik az egyház nevében nyilatkozhat és az egyház legfőbb érdekeit képviseli. Ismét óvták a híveket azoktól a negatív irányzatoktól és idegen eszméktől, amelyek szembe helyezkednek az egyház és a nemzet jólétével és elválasztanak a kopt egyház hű szellemétől.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Körkép

NEM KÖNYV, hanem néhányszor tízoldalas kiadvány az Országos Béketanácsától: „A békemozgalom időszéri kérdései” című sorozatban. De sokkal izgalmasabb, mint akárhány regény. Írója katona, műszaki tiszt és néhány korszerű fegyvertípust ismert. Csak az egyiknek néhány jellemzője: „Sebességét a hangsebesség kétszerese körüli értékben 2200—2400 km/óra határozták meg.” „Tömege a fegyverterheléstől függően 160—180 tonna, hatósugara 10 000 km.” Megdöbbentő adatok. Elgondolkozom. Mi lenne, ha nem fegyverterheléssel, hanem „emberterheléssel” — (ami tudvalevőleg nem csupán fizikai súly, hanem szellemi érték is) — tudnánk akár ilyen gyorsasággal, akár ekkora hatótávolsággal kapcsolatot teremteni egymással. S mi lenne, ha a többi fegyverre fordított pénzből is humánus célokat tudnánk megvalósítani. Vagy mondjam így „tudnánk” — akik a jelen pillanatban politikailag illetékesek. Ezzel a gondolatokkal az én hiszem nem vagyok egyedül. Az ENSZ elmúlt heti felhívásáról és annak visszhangjáról nap-mint nap értesültünk. Ezek szerint a gondolat nem vagyok egyedül, hanem vagyunk jó néhány millióan, akik így vélekedünk. Bizonyíték erre a napisajtó mindennapos híre. Biztos vagyok benne: nem lesz nukleáris háború. De vajon elegendő-e a személyes meggyőződés? Sokaknak sokszor kell ezt elismételni, s akkor a reménység ügyis megfogalmazódik: nemcsak talán, hanem biztosan igaza van a józan észnek, és igaz az, amit Isten mondott a teremtés befejezésekor: „Íme minden jó.” És ebbe beleértődik a teremtett ember is.

FALVAINK SORSA. E „hálás és háládatlan feladatról”, a falusi problémák vizsgálatáról írt tanulmányt *Enyedi György*, a kérdés kiváló szakértője a Gyorsuló idő sorozatban (1980). „Aggódunk falvaink sorsa miatt.” Jelentős számú népességről van szó. Az 500 főnél nem népesebb aprófalvakban és az 500—2000 lakosú kistalványokban él az ország lakosságának 1/5-e. Tanyákon ma is mintegy 450 ezer ember él, s a közeljövőben sem várható radikális csökkenésük; többé nem hunyhatjuk be szemünket csaknem félmillió állampolgárnak a modern életből való kirekesztése felett. (A felszabadulás előtt számuk kb. kétszer ennyi volt.) 2000—5000 fő közötti lakosságúak az ún. középfalvak: ezekben is kb. 2 millió ember él. Összesen az ország népességének fele él községekben, csaknem 5,5 millió ember. Közöttük református vidékek is. Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén (352 község), Szabolcs-Szatmár. Enyedi is hangsúlyozza, hogy a leggyorsabban szaporodó térségek falusi területeken vannak, az ország északkeleti részén. Békés nem tartozik ide; ún. természetes fogyást mutat, azaz a halálozások száma több mint az élveszületéseké. De: „a magyar természetes szaporulat zöme Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékből kerül ki” (37. l.). Falvaink sorsához hozzátartozik az ingázás: 1,2—1,3 millió dolgozó nem ott dolgozik, ahol lakik, „s az ingázás méreteit a szociális feszültségek további fokozódása nélkül már nem lehet növelni”. Ezt már Zoltán Zoltántól idézem: ugyancsak a Gyorsuló idő sorozatban található A dinamikus nagyváros c. tanulmánya (1981. 135. l.). Mindez nemcsak népesedési kérdés, de munkaerő kérdés is. A falvakból elvándorlások csökkentését az ezzel foglalkozó irodalom már általában szükségesnek vallja. Hogy az ehhez szükséges intézkedésekre is sor kerül, arra nézve reménykedtem Faluvégi Lajos (az Országos Tervhivatali elnöke) cikke a Társadalmi Szemlében (1981/10): Fontos társadalmi érdekünk, hogy a községek népességmegtartó képességét erősítsük, ezzel a városokat tehermentesítsük, s a gazdasági feladatok ellátásához jobban igazodó ésszerűbb településszerkezetet alakítsunk ki.

B. E.

SZÉCHENYI KOSSUTH — Kossuth vagy Széchenyi — ezt a dilemmát nem tudjuk túlélni. Az immár több mint százados ellentétet most versbe szedte Gyurkovics Tibor (Élet és Irodalom 1981/33. 5. lap). Talán újból kiéleződött? „Egyikük Kossuthot, másikuk Széchenyit gyálazza, élteti védi a kőhegyig.” Kossuth neve összeforrott a magyar szabadság fogalmával (mint Petőfi a világszabadságéval), de a Széchenyi emlékezete (Arany János verse Széchenyi halálára) szent „Nem, hal meg az, ki milliókra költi — Dús élte kincsét, ámbár napja mul; Hanem lerázván, ami benne földi, — Egy éltető eszmévé finomul, — Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye...” Valóban mostanában mintha a Széchenyi név fénye nőne. Naplójából másfél ezer oldalas válogatás jelent meg. (A Napló szoboralak helyett tragikus sorsú emberrel ismert meg.) A történelmi érdeklődés sorsfordulók felé fordul: mi történt s mi történhetett volna 1848—49 körül. „Kivülről — kicsi nép — kétezer bajunk van — Széchenyit követésük, megbékélve, történetünk sok ellentétére is Arany Jánost. „Nem mindig ember, aki sorsot intéz; Gyakran a bölcs is eszköze, pusztá báb; S midőn elfáradt az erőtelen kéz, A végzet tengelye harsog tovább; Csüggedve olykor, hagyja lomha gépül Magát sodorni az ember fia; De majd ha eszmél s öntudatra épül, Feltűnik egy magasb harmonia” (Magányban c. verse, 1851. ápr.).

Dr. Böszörményi Ede

BONTUNK, ÉPÍTÜNK. Személyes és társadalmi életünkben, társadalmi méretekben és nemzetközi életünkben egyaránt. Szép dokumentuma volt ennek a bontás-építés kölcsönhatásnak az a televízióbeli megnyilvánulása, amit az új lakótelepek felépítésének kapcsán készítettek. Mert benne volt az is: mit kellett lebontani; milyen életformák keletkeztek, és milyen életformák múltak el. Dr. Gyökössy Endre és Zsengellér József újpesti lelképítők is megszólaltak a műsorban az életformaváltásról. Vannak itt tragédiák: a családi ház a buldozer munkája nyomán beletipródik a földbe, és a toronydaru új panelelemből szinte felhőkarcolót épít. S aki az egyik házból a másikba költözik, életformát is változtat. A kitűnő szerkesztésben körvonalazódott két követelmény, a két református lelképítő megfogalmazásában: mi legyen a fiatalokkal és mi legyen az öregekkel? Részletesen nem térünk ki a műsor tartalmára, remélhetőleg látjuk még a televízióban. Egy kép azonban külön említésre méltó: az új lakótelepen az új lakó egy kertés házból a „felhőkarcolóba” költözött, az idős asszony csak áll az ablaknál és nézi a körülötte falként bezárult betonerdőt. De az ő tekintetével is nézünk tágasabb horizontra. Itt mégis építettek és a talán megihettebb környezetből kényelmesebb és a mai élethez méltóbb körülmények közé költöztek. Érzelmileg nyilván megrázó ez a változás, de a távlat a lakótelepek emberhez méltóbb élete, az ottlét emberek lelki megnyugvása. Ezt segíthetjük megvalósítani együtt, szeretetben.

G. B.

„Suhog feletted a gömbháromszögek fekete kaszája”

Minden idők egyik légeredőbb gondolkodású matematikusaként tisztelik a tudományok értői és művelői *Bolyai Jánost* (1802—1860). A térről való tudomány (geometria) rendszerezéséhez szükséges addigi kiinduló tételek (axiomák) zseniális módosításával olyan új tételmeletet alkotott sajátosan egyéni elemzéssel, mint előtte az emberiség történetében csak kevesen. Egyáltalán nem szerénytelenség az a gyermekes lelkendezése, amivel annak idején a 21 éves mérnök alhadnagy ezt újságolta atyjaurának, — a marosvásárhelyi református kollégium tudós tanárának — *Bolyai Farkasnak*: „... semmiből egy új, más világot teremtettem...” Az új geometriáról megfogalmazott dolgozatát aztán 1826-ban elküldte *Johann Wolter von Eckwehr* századosnak, aki tanára volt a bécsi hadmérnöki akadémián. Az életművet jelentő tanulmány akkor — eltűnt! (Úgy, amiként elkallódott az orosz Lobacevszkij matematikusnak — szintén 1826-ban a kazanyi egyetemen bírálatra benyújtott hasonló témájú munkája. E műnek is csupán kísérő levelét találta meg 1926-ban Porfirjev professzor).

Bolyai János tudományos forradalmi tette ez volt: — merészen elvetette a párhuzamosok tanának addigvaló (euklidészi) alap-tételét, s egy új párhuzamosági axioma alapján előbb a hiperbolikus geometriát vázolta föl, majd az ún. „abszolút geometriát” dolgozta ki. A lángeszű ifjú katonatiszt korszakalkotó dolgozata, mint néhány lapos füzet, függelék-ként jelent meg édesatyjának, *Bolyai Farkasnak* „Tentamen” c. matematikai műve végén („Appendix”). De íme, végre valahára nyomtatásban is napvilágot látott! Milyen szívszorító: szerzőjének ez volt az első — és életében az utolsó! — kinyomtatott alkotása. Mindez — 150 éve történt!

Bolyai életművének világörtsége — ma már nyilván látjuk — az úrforradalom kibontakozásával kísérletekben is igazolódott. A nyelv és matematika összefüggéséről megfogalmazott észrevételei napjaink információelméletének alapjait körvonalazták. S áttörvén korának mechanikus gondolkodását, dialektikus módszerrel, teremtő képzelőerejével költői magasságokban szárnyalt előrefelé. *Bolyai János* hagyatéka — *Benkő Samunak*, a kiadatlan kéziratok rendezőjének közlése szerint — 14 ezer lap terjedelmű!

Olvasóink írják:

Tisztelt Szerkesztőség! Kis gyűlekezetünkbe a Reformátusok Lapja 64 példánya jár. Hetenként várjuk és olvassuk. Kérjük, legyen az újság még inkább az egyszerű, falusi olvasók számára szerkesztett lap. Például a Körkép c. új rovat is. Riadalommal mutatták a 40. számban „is” jellel megjelent hozzászólást, enyhe kritikát az ES-ben megjelent Vámos Miklós-cikkhez. Igyekezzem megmagyarázni, hogy mint kritikát olvassák. De!...

1. Már az is közötrány, hogy ilyen hedonista írás ilyen stílusban a világi újságban megjelenhetett. Nem kellett volna ezt a „szorongásmentesen” kifejezést a mi újságunkban ilyen módon idézni. 2. Ha már hozzászólunk a fiatalok szexuális életét bátorító, serkentő cikkhez, egyszerűen, világosan és sokkal határozottabban kell szólnunk. Olvassuk el még egyszer: az említett cikkből vett idézet világos, érthető (túl-ságosan is). A válasz sokkal nyomatottabb, homályos, nagyon enyhe. 3. Ugyanennek a szerzőnek a 42. számban megjelent „Vaj-n a tudomány...” kezdőtű hozzászólása már sokkal világosabb, határozottabb, igei válasz.

Felelősség a „Körkép” rovat, mint szeretett újságunk minden írása. Már van nyomtatott hozzászólásunk, Istennek legyen hála. Ez legyen igei, világos, érthető, egyszerű. Az igazságot szeretetben!

(Érsekcsanád)

Végh Sándor
lelképítő

Amikor *Szöts Jula* szolgáló — *Bolyai János* nyugalmazott kapitány gyámola — 1860-ban jelentette gazdája halálát, a marosvásárhelyi várparancsnok azonnal elrendelte: szállítsák a holttestet a katonai halottasházba; az elhunyt valamennyi irományát pedig rakják ládába, s vigyék lakásából a várba.

Ettől kezdve hanyódott-vetődött, kallódott a fölbecsülhetetlen szellemi hagyatéka. Eső verte, por borlepte, egér rága a tizedes kézírással telerótt cédulák, jegyzetlapok kötegeit.

Ma a kutatók, a becses szellemi kincsek mentői, már csak ügyel-bajjal tudják helyreállítani a csonkult, rongált szövegeket.

Mandics György és *M. Veress Zsuzsanna* „szerepjátzó kísérlettel” nem szavában, hanem szellemében igyekezvén hű maradni a nagy gondolkodóhoz, gyönyörű szemelvénygyűjteményt állított össze: „*Bolyai János jegyzeteiből*” (Kriterion könyvkiadó, Bukarest 1979). Az érdekes könyvből válogatott idézetek bizonyosságai annak: érdemes folytatni a *Bolyai*-kutatókat!

„Úgy jó a gondolat a mondatvég felé,
mint gyújtószinóron a láng.”

„A párhuzamosok sötét csövöbe néztem.
Félttem.”

„Ezért mondom én: gazdagok azok, akiknek
kérdéseik vannak, s a legszegényebbnél
szegényebbek, kiknek csak válaszaik.”

„Az égen fekete iránytűk a darvak.”

„Képzetes sugarú világod képleteit
hiába képeztet le e sik tartományra,
egyedül voltál,
egyedül maradtál:
suhog feletted
a gömbháromszögek fekete kaszája.”

„Foglyánál az öre foglyabb
Nemcsak teste: lelke is rab
Nem véd a bor
Ha a rácsok belül vannak.”

„Hitted:
két pont között az egyenes út a legrövidebb,
de e kerek Földről érintőként telőgnak az egyenesek!”

(Levél K. F. Gausshoz:)

„Gúzsba kötöttél, mint az elmebaj, szavaddal;
Torz elismerésem még most is, most is éget.
A tehetséget lefokozza az érzékenység,
s te kiváltottad bennem az érzékenységet.”

„Ki magyarázza meg vádlóimnak,
miért nem írtam újabb Appendixeket,
miért örültem szellemem
beláthatatlan cédulavilágára?”

„Ki érti meg, miért terveztem világom
kétmilliárdos
nem kétmilliós léptekű údvre?”

H. F. I.

Doktoravatás Debrecenben

Ez év október 21-én szerdán délután ökömenikus jelentőségű doktoravató ünnepi közgyűlés volt egyházközségi debreceni Teológiai Akadémiáján. Az Akadémia Tanári Kara a teológiai tudományok doktorává avatta *Almási Mihály* baptista teológiai tanárt és *dr. Csohány János* debreceni teológiai professzort. Az előbbi a rendszeres teológiai szakcsoportból írt doktori disszertációt „Az úrvacsora mint diakónia” címen, az utóbbi pedig szaktárgyából, a magyar protestáns egyháztörténelemből „Az 1894—95-ös egyházpolitikai törvények és a református közvélemény” címen.

A doktoravató ünnepi közgyűlésen a hivatalos elfoglaltsága miatt távollevő *dr. Bartha Tibor* püspök, a zsinati bizottság elnöke képviselőként *Kürti László* tiszáninneni püspök vett részt és adott engedélyt a bizottság nevében a doktoravatás lefolytatására. *Cseke Béla* egyházi titkár a Hajdú-Bihar megyei és a Debrecen városi Tanácsot és az Állami Egyháziügyi Hivatalt, *dr. Varga Pálné* a Hazafias Népfőrt bizottságot, *dr. Nánási Pál* dékán pedig a Kossuth Lajos tudományegyetemet képviselte. Az ünnepi közgyűlés ökömenikus jellegét emelte ki, hogy a Szabadegyházak Tanácsa és a Baptista Egyház részéről népes küldöttség vett részt rajta, *Viczián János*nak, a SZET főtitkárának és *dr. Mészáros Kálmán*nak, a Baptista Egyház alelnökének a vezetésével. A Budapesti Református Teológiai Akadémiát *dr. Szabó Géza* professzor, a Baptista Teológiai Szemináriumot *dr. Nagy József* dé-

kán, a SZET Lelkészképző Intézetét *dr. Szigeti Jenő* dékán (mindketten több tanártársuk kíséretében), a nyíregyházi görög katolikus szemináriumot pedig *dr. Bacsóka Béla* rektor képviselte. Szép számban jelen voltak a közgyűlésen az új doktorok családtagjai és rokonsága, továbbá a debreceni református és baptista gyülekezetek tagjai, valamint a teológiai akadémia hallgatói is.

A doktoravató ünnepi közgyűlés *dr. Kocsis Elemér* kollégiumi főigazgató áhítatával kezdődött, amelyben a II. Korinthus 3:17 alapján hirdette az Igét. A doktorjelöltek közül *dr. Csohány János* dr. *Makkai László*, az egyháztörténet professzora mutatta be a közgyűlésnek, ismertette eddigi életének és szolgálatának az alakulását, *Almási Mihály* baptista teológiai tanár életútját és munkásságát pedig *dr. Szabó László Ambrus* professzor tárta a közgyűlés elé. A doktorrá fogadás szertartása után előbb *dr. Almási Mihály*, majd *dr. Csohány János* mondott köszönetet a tanári karnak doktorrá avatásukért, és ismertették tudományos munkásságuk további terveit.

A közgyűlés további részében *Kürti László* püspök, a Külön Igazgatótanács lelkesi alelnöke köszöntötte az új doktorokat. Beszédében kiemelte mind a rendszeres teológia, ezen belül az úrvacsoráról szóló tanítás, mind pedig az egyháztörténet tudományos művelésének a jelentőségét a gyülekezetek és az egész egyház élete és szolgálata szempontjából.

(Debrecen) Dr. Jánosy Imre

Részlet Kálvin igehirdetéséből

Ha tudjuk, hogy Isten megígérte nekünk a vigasztalást, feltéve, hogy megalázkodva sírunk az ő színe előtt, ha Őt keressük, és kitarthatóan Neki engedelmessé válunk, akkor egyáltalán ne kételkedjünk abban, hogy a végén könyörül rajtunk, és minden szenvedésünket, megpróbáltatásunkat üdvösségünk javára fordítja: ezek olyanok lesznek számunkra, mint a fűvisek, amelyek arra ösztönöznek, hogy előbbre haladjunk feladataink betöltésében. Alapige: Máté 5:1—4.